

már 65·3%-a állomásokon talált elhelyezett és csak 34·7% volt bérmen. Az állomási ménék száma ugyanis az 1926. évi 470-ről, 1927-ben 845-re emelkedett, ugyanazon idő alatt a bérmenek száma 752-ről 449-re csökkent. Az állomási méneknél az emelkedés 79·8%-ot, a bérmeneknél pedig a csökkenés 38·7%-ot tett ki. Az állomási ménék számának emelkedése tehát nagyobb arányban következett be, mint a bérmenek számának csökkenése, mert az állomási ménék száma nemcsak a gazdák-nál levő ménállomány egy (283 főnyi) részének az állomásokra való beutalása útján gyarapodott, hanem a nevelés és vásárlás következtében 92 db. új ménnel is szaporodott. Legnagyobb a ménállomány a debreceni (199 db.) és a jászberényi (174 db.) ménletelepen, legkevesebb viszont a hódmezővásárhelyi (79 db.) és a komáromújvárosi (83 db.) ménletelepen.

Az állomási méneknek 51·9%-a angol félvér, 28·5%-a Nonius, 6·3%-a arab félvér, 4·4%-a lipicai. Az angol és arab felvérek, az angol-arabs és Gidrán fajta ménék az állomási apaállatoknak együttvéve is csak 8·9%-át alkották. A bérmenek között szintén az angol félvérek és a Nonius fajták vannak legjobban képviselve; az előbbieket 37·4%-át, az utó-

biaik pedig 29·4% tették a bérmenek létszámának. A többi fajták közül a lipicaiak 11·8%-ot, az arab félvérek 7·6%-ot, az eddig nem említett fajták pedig együttvéve 13·8%-ot foglalnak el. Érdekes jelenség, hogy a lipicai ménék aránya a bérmenek között (11·8%) jóval nagyobb, mint az állomási ménék között (4·4%). Említést érdemel még az is, hogy két dunántúli ménletelepen, nevezetesen Komáromújvárosban és Nagykanizsán hidegvérű lovak is szerepelnek a bérmenek között, jelölve annak, hogy a Stájerországgal szomszédos dunántúli törvényhatóságokban a nehezebb fajta, hidegvérű igáslovak is kedveltek és e miatt elég elterjedtek.

Az ország lóállománya az utolsó békeévek hazánk mai területére átszámított létszámát 1927-ben már meghaladta s minőség tekintetében sem lehet panasz. A ménleteleknek ebben bizonyára jelentős részük van, így tehát hivatásuknak eddig is teljes mértékben megfeleltek. Az átszervezés s különösen a ménállomások szaporítása pedig biztosíték arra nézve, hogy lótenyésztésünk színvonalának emelését célzó folyamat nem állott meg, úgyhogy a lótenyésztés terén még további fejlődésre számíthatunk.

Sz. Z. dr.

A kultúrmérnöki hivatalok talajjavítási munkálatai.

Les travaux d'amélioration de sol effectués en Hongrie.

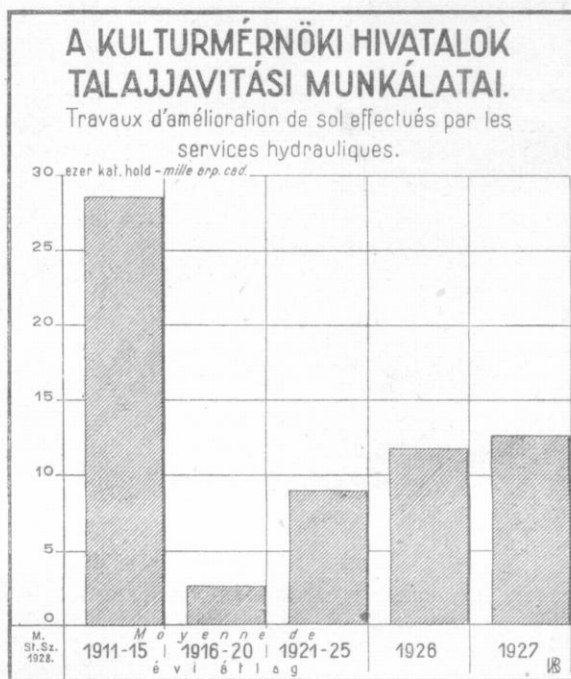
Résumé. Tandis qu'en 1916—1920, les travaux effectués pour l'amélioration du sol en Hongrie n'ont représenté que 9% des travaux faits dans la moyenne de la période 1911—1915, ce nombre proportionnel s'est élevé considérablement (à 44·1%) en 1927. La plupart des travaux (98·4%) consistait en dessèchement; le drainage y figurait pour 0·2%; l'introduction de l'irrigation pour 1·4%.

La quantité de terre mobilisée au cours de ces travaux ayant été supérieure de 16·8% à la moyenne correspondante des années 1911—1915 (Hongrie ancienne), on constate, à cet égard aussi, un progrès très favorable.

*

A mezőgazdasági termelés eredményességének fokozása szempontjából rendkívül nagyjelentőségű talajjavítási munkálatokra vonatkozó adatok közül csak a m. kir. kultúrmérnöki hivatalok munkásságát bemutató adatok állanak rendelkezésünkre, a magángazdaságok ily irányú tevékenységére vonatkozólag nem vagyunk tájékoztatva. Tekintetbe kell azonban vennünk azt a körülményt, hogy hazánk mai területén végrehajtott talajjavítási munkálatok majdnem teljesen a kultúrmérnöki hivatalok munkásságának eredményei,

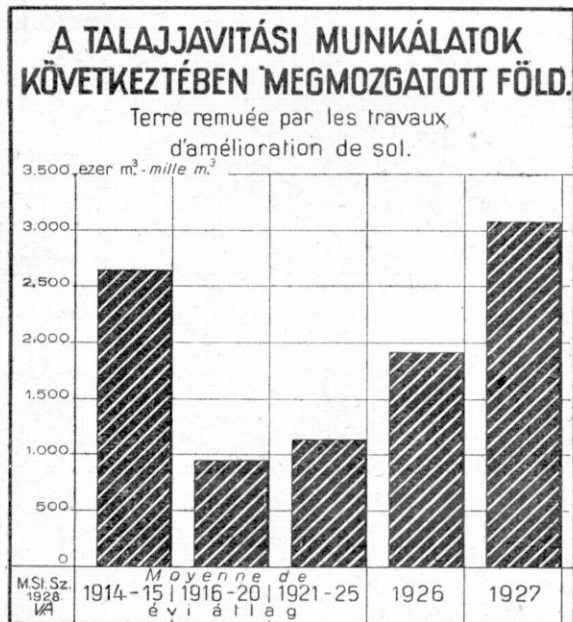
a bemutatandó adatok tehát mondhatni teljes mértékben tájékoztatnak a helyzetről.

A talajjavítási munkálatok utolsó 16 évi eredményét általánosságban feltüntető grafikon adataiból legjobban szembetűnő az az adat, amelyik az 1916—1920. évek alatt végzett ily irányú munkálatokra vonatkozik. A régi Magyarországon, mint látható, a háborús és forradalmi években talajjavításra csak az előző öt év átlagos eredményének 9%-a került, ami annál gyengébb eredmény, mert az előző öt évben már két háborús esztendő is szerepelt. De viszont azt is láthatjuk a grafikon adataiból, hogy a kultúrmérnöki hivatalok tevékenysége az utóbbi években már elég élénken emelkedett, úgyannyira, hogy 1927-ben a talajjavításra került föld az összehasonlítás tárgyát képező 1911—1915. évek átlagának nem kevesebb, mint 44·1%-át teszi ki. Ez olyan kedvező adat, amelyik még arra is enged következtetni, hogy a többtermelés egyik fontos tényezőjének, a talajjavításnak mérve viszonylag nagyobb a békeévek ilyirányú munkálatai átlagos nagyságánál.

A másik grafikon adatai arról számolnak be, hogy a talajjavítással kapcsolatos munkálatoknál mekkora volt a megmórgatott föld mennyisége. A legutolsó év eredménye azt mutatja, hogy a megmórgatott földmennyiség nemcsak hazánk mai területére átszámítva volt nagyobb, mint az 1911—1915. évek átlaga, hanem ténylegesen is 16·8%-kal nagyobb volt, mint a régi Magyarországon.

Ami a talajjavítási munkálatoknak munkanemenként való megoszlását illeti, megjegyezzük, hogy 1927. évben az összes munkálatok oroszán-része (98·0%) lecsapolás volt. Alagesövezést a javított földterület 0·2%-án készítettek, öntözési el-

járás pedig 1·4%-án létesítettek. Vízmóságok megkötése az utolsó 12 éven belül nem fordult elő, az 1911—1915. évek átlagában is ez a munkálat az összes munkálatoknak mindössze 0·8%-át tette ki. Ez a most ismertetett megoszlás az utóbbi években bizonyos állandóságot mutat, kivételt csak az 1916—1920-as évek átlagánál találunk, amikor is a lecsapolási munkálatok az összes talajjavító munkálatoknak 69·7%-át tették ki, viszont az alagesövezés aránya 2·5%, az öntözés aránya pedig 27·8% volt, tehát ez az öt esztendő jelentékenyen eltért a legutóbbi évek kialakultnak mondható megoszlásától.

S. I.

A világ kakaótermelése és fogyasztása.

Production et consommation mondiales de cacao.

A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet abból az alkalomból, hogy a kakaót feldolgozó iparban és a kakaó fogyasztásában általában visszaesés tapasztalható, szeptember havi füzetében részletesen ismerteti a kakaó termelésére és fogyasztására vonatkozó statisztikai adatokat. A rendkívül érdekes összeállításokból és megállapításokból a következő legfontosabb részeket mutatjuk be.

A kakaófa (*Cacao Theobroma*) őshazája valószínűleg az Orinoco és az Amazon eredete körüli erdőségekben volt, de már a spanyol hódítások idejében Középamerikában és az Antillákon egyes válfajai ismeretesek voltak. Az amerikai kakaótermelés az utolsó tíz évben főleg Trinidad és Tabagó szigetén igen nagy segítséget kapott, mert

a nyugatindiai angol szigeteken a nádcukortermelés nem igen fizette ki magát, azért az ott foglalkoztatott tőkétet mind nagyobb arányokban kakaótermelésre használták fel. A múlt század végéig a világ kakaószükségletét jóformán kizárólag Amerika termelői elégítették ki. 1879-ben a kakaótermelést bevezették a nyugatafrikai Aranyparton és már 1909 körül az Aranypart kakaó kivitele felülmutta Trinidad és Tabago eredményeit. Ettől az időponttól kezdődőleg a kakaótermelés súlypontja a nyugatafrikai partokra került. Megerősítik ezt a megállapítást a négy utóbbi esztendő eredményeit bemutató 1. számú táblázatunk adatai. Az abszolút számokat feltüntető adatoknál sokkal jobban mutatják a kakaótermelés helyzetét a 2.